

Poročilo o delu Zgodovinskega društva Ljubljana v obdobju 1996–1998

Zgodovinsko društvo Ljubljana (ZDL) – decembra 1999 bo proslavilo 20-letnico uradnega obstoja – je stanovska in strokovna organizacija zgodovinarjev in ljubiteljev zgodovine z območja mesta Ljubljane, občin, ki so nastale iz nekdanjih petih ljubljanskih občin, občin iz njene neposredne okolice oziroma novonastalih občin, ki so nastale iz njih. Po Pravilih, ki jih je potrdil pristojni upravni organ, dejavnost ZDL pokriva 21 občin (Mestna občina Ljubljana, občine Medvode, Dobrova-Horjul-Polhov Gradec, Dol pri Ljubljani, Brezovica, Ig, Škofljica, Borovnica, Velike Lašče, Domžale, Mengeš, Kamnik, Cerklje na Gorenjskem, Vodice, Vrhnika, Grosuplje, Ivančna Gorica, Dobrepolje, Litija, Moravče, Lukovica). deluje kot javno društvo po zakonsko določenih pravilih o društvih v Republiki Sloveniji in je od 1. junija 1998 registrirano pri pristojnemu državnemu organu – Upravni enoti Ljubljana, Sektorju za upravne notranje zadeve, Oddelku za javni red.

Da je bilo mogoče Pravila predložiti, je bil potreben sklic izrednega občnega zbora; bil je 28. oktobra 1997. Vključeno je kot član v Zvezo zgodovinskih društev Slovenije. Ima več kot štiristo članov (tolikšno število vabil redno pošiljamo) in je med zgodovinskimi društvi, združenimi v Zvezo zgodovinskih društev Slovenije, najštevilčnejše. Dejavnost oziroma naloge ZDL so strokovno izobraževanje, kar izvaja predvsem preko predavanj. Teh se ne udeležujejo le člani, marveč tudi drugi, ki jih zanima zgodovina, zlasti njene aktualne teme.

Sedanji izvršni odbor (dr. Boris M. Gombač, dr. Bogdan Kolar, dr. Jurij Perovšek, Janja Rebolj, dr. Božo repe, Mateja Režek, Lilijana Šuštar, dr. Nevenka Troha, Zlata Župančič) in predsednik ZDL (dr. Zdenko Čepič) so bili izvoljeni na občnem zboru 12. decembra 1996. V tem dvoletnem obdobju je društvo organiziralo predvsem predavanja; teh je bilo deset. Predavali so: dr. Egon Pelikan *Primorski krščanski socialci med svetovnima vojnama (v luči novega gradiva iz arhiva Engelberta Besednjaka)*, dr. Božo Repe *Politični sodni procesi v prvih letih po drugi svetovni vojni v Sloveniji*, dr. Andrej Studen o občutkih in predstavah ob prihodu železnice na Slovensko z naslovom *Ustavite, ustavite železnega slona!*, dr. Marjan Žnidarič *Mariborski Nemci 1918–1945*, Sandi Volk *Italijanski begunci iz Istre kot subjekt propagande italijanstva in nacionalne bonifikacije (1945–1954)*, dipl.ing. Jože Hubad o razmišljanjih o dogajanjih v okupirani Sloveniji 1941–1945 pod naslovom *K slovenski istovetnosti*, dr. Janez Dular *Jugovzhodne Alpe v železni dobi*, Aleksij Kalc *Selitvena gibanja ob zahodni meji slovenskega etničnega prostora*, ing. Peter Merku *Primerjava med eksodusom iz Istre in iz Sudetov po 2. svetovni vojni*. Predstavljena je bila knjiga o fojbahe *Fojbe – breme preteklosti. Julijska krajina 1943–1945* (o knjigi so spregovorili prof. Giampaolo Valdevit, doc.dr. Marta Verginella in prof.dr. Peter Vodopivec). V letu 1997 je bilo osem predavanj, zadnji naštetih dve pa sta bili v letu 1998.

Teme in vsebino predavanj bolj ali manj opredeljujejo že naslovi, ugotovimo pa lahko, da je bil poudarek na novejši in zato mnogokrat tudi bolj 'aktualni' zgodovini. To potrjuje tudi diskusija, ki se je po posameznem predavanju razvila. Obisk predavanj je bil zadovoljiv; povprečno je prišlo na predavanje okoli 40 poslušalcev. Vzrok za lanskoletno manjšo aktivnost ZDL je v večji dejavnosti ZZDS, saj je ta aprila 1998 v Mariboru organizirala simpozij *Slovenija 1848–1998: iskanje lastne poti*, jeseni pa je bilo zborovanje slovenskih zgodovinarjev v Izoli. Poleg tega pa je bila še vrsta drugih simpozijev, mnogih na temo o letu 1918, tako da je bilo težko zagotoviti predavatelje za predavanja ZDL, pa tudi publiko. Ne glede na manjšo dejavnost društva v letu 1998 nikakor ni manjkalo predavanj, pa čeprav jih ni organiziralo ZDL.

Kljub nestalnemu in sistemsko neurejenemu financiranju ZDL, čeprav društvena pravila opredeljujejo kot način za pridobivanje sredstev v prvi vrsti članarino, je uspelo predsedniku ZDL od župana Mestne občine Ljubljana sredi leta 1997 dobiti sredstva za kolikor toliko normalno društveno delovanje. S skromnostjo, ki nam je 'prirojena' ali 'privzgojena' in zaradi lanskoletne manjše aktivnosti ZDL, je uspelo za nadaljnje delovanje društva prihraniti še nekaj denarja.

Predsednik društva se je redno udeleževal sestankov Predsedstva ZZDS, na katere je bil povabljen, in na ta način zastopal ZDL pri kreiranju 'politike' ZZDS.

Dvoletno obdobje delovanja ZDL pod vodstvom sedanjega predsednika in izvršnega odbora se z občnim zborom izteče. Težko je presoditi, ali je bilo delovanje uspešno in vsebinsko bogato ali bi bilo mogoče storiti več v društveni aktivnosti. Marsikaj pa ni odvisno le od izvoljenih društvenih

organov, temveč tudi od članstva, njegove zainteresiranosti in pobud, ki jih lahko naslovijo na izvoljene organe Društva.

(Ljubljana, 4. februarja 1999)

Zdenko Čepič

Poročilo Zgodovinskega društva za Koroško za obdobje 1995–1998

Društvo formalno še vedno šteje nekaj nad 40 članov. Včlanjeni so zgodovinarji, ki delajo na osnovnih in srednjih šolah v koroški krajini ter strokovni delavci iz muzejskih ustanov na Ravnah na Koroškem in v Slovenjem Gradcu. Nekaj je tudi ljubiteljev zgodovine. Manjše število članov se je že upokojilo, saj društvo obstaja od leta 1988.

Marca 1995 smo na Ravnah organizirali predavanje dr. Anke Vidovič-Miklavčič o mladinskem gibanju v liberalnem in katoliškem taboru v letih 1929–1941. Oktobra istega leta smo šli na ekskurzijo v Heft pri Hüttenbergu, kjer smo si ogledali veliko razstavo o pridobivanju rud in kamenin ter njihovi predelavi na Koroškem od neolitika do sredine 20. stoletja. Istočasno smo bili tudi na Štalenski gori, kjer smo videli arheološke izkopanine antičnega mesta. Izletnikov je bilo za en avtobus.

Konec leta 1995 smo začeli pripravljati izdajo *Koroškega zbornika 1*, ki je bil natisnjen avgusta 1996 v obsegu 168 strani. O taki publikaciji smo sanjali več let. Javno smo jo predstavili septembra v Slovenj Gradcu in oktobra v Radljah. Pri zborniku je s svojimi prispevki sodelovalo šest članov društva.

V letu 1997 smo društvo na novo registrirali in dopolnili statut. Vse leto smo pripravljali drugo številko *Koroškega zbornika*, ki je zaradi različnih razlogov lahko izšel šele junija 1998, tokrat v obsegu 240 strani. Lotili smo se tretje številke zbornika; kdaj ga bomo lahko izdali, ne vemo, upamo, da konec leta 1999.

Za 5. november 1998 smo povabili mag. Tadeja Brateta, ki je na Ravnah predaval o zaščiti tehniške dediščine in njenem pomenu.

Alojz Krivograd

Vloga šolske zgodovine na zborovanju

Spoštovani gospod predsednik! Spoštovane članice in člani Zveze zgodovinskih društev Slovenije! Dovolite, da Vas na začetku vse prav lepo pozdravim – še posebej svoje nekdanje profesorje, člane komisij, ki se ukvarjajo z zgodovino v šoli, ter vse učiteljske kolegice in kolege.

Na žalost se ne morem izogniti temu, da ne bi izrazil razočaranja šolskega zgodovinarja, ki na najboljše zborovanju slovenskih zgodovinarjev ne najde tistega prostora, ki bi pomenil pozornost trenutku, ko si najrazličnejši posamezniki in institucije jemljejo pravico odločanja o vlogi in pomenu zgodovine kot šolskega predmeta v predmetnikih slovenskih šol.

Zborovanja slovenskih zgodovinarjev so vedno pomenila največji zbor tudi vseh tistih, ki poučujemo zgodovino v šoli. In prav je tako. So edini prostor, kjer se srečujemo učitelji, ki poučujemo v osnovnih, poklicnih, tehniških šolah, v gimnazijah ali na fakultetah. A prave pozornosti našim problemom zborovanja niso posvetila nikoli. Mogoče so izjema nekatere razprave ob uvajanju usmerjenega izobraževanja in nastop profesorja dr. Petra Vodopivca v Murski Soboti leta 1990, ki je sprožil vsebinsko prenovo našega pouka in do danes dogradil nov koncept zgodovine v šoli. Res je, da vsi učitelji potrebujemo strokovne teme kot najpomembnejše dopolnilo pri svojem delu, a v zadnjem desetletju smo (ob zadregah pri odpiranju številnih »neodkritih« tem in vprašanj v javnosti) tudi tu pogosto ostajali praznih rok, čeprav v šoli vsak »zakaj« naših dijakov in učencev zahteva tudi svoj »zato«.